

Billedkunst B og C, stx og hf

Vejledning

Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Gymnasiekontoret, marts 2019

Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men indfører ikke bindende krav.

Citater fra læreplanen er anført i kursiv.

Følgende ændringer er foretaget i vejledningen i marts 2019:

- *Udfoldelse af de digitale muligheder i undervisningen*
- *Nyt afsnit om SRP og SSO og mulighederne for at integrere praksis heri*
- *Præciseringer angående eksamen og karakterbeskrivelser*

Indholdsfortegnelse

1. Identitet og formål	2
1.1. Identitet	2
1.2. Formål	2
2. Faglige mål og fagligt indhold	3
2.1. Faglige mål	3
2.2. Kernestof	8
2.3. Supplerende stof	10
2.4. Omfang	11
3. Tilrettelæggelse	11
3.1. Didaktiske principper	11
3.2. Arbejdsformer	13
3.3. It	13
3.4. Samspil med andre fag	15
4. Evaluering	16
4.1. Løbende evaluering	16
4.2. Prøveform	17
4.3. Bedømmelseskriterier	19
4.4. Karakterbeskrivelse	20

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Billedkunst har som sit primære genstandsfelt visuelle fænomener samt æstetiske processer.

I faget oplever og undersøger eleverne forskellige visuelle fænomener, herunder visuelle kulturer, traditionelle kunstformer, nutidens kunstformer samt arkitektur, og eksperimenterer med dem for at opnå visuel, æstetisk og innovativ viden og kompetence.

1.2. Formål

Formålet med billedkunst er at give eleverne en reflekteret analytisk tilgang til visuelle fænomener og viden om disse fænomeners historiske, kulturelle og menneskelige betydning, lokalt såvel som globalt.

Det sker gennem fordybelse i æstetiske oplevelser og arbejdsprocesser, hvor praksis, analyse og teori vekselvirker i undersøgelsen af almene, kunstfaglige og æstetiske problemstillinger.

Derved opbygger eleverne viden og kundskaber, som hjælper dem til at forstå og deltage i en kompleks visuel, digital og global kultur.

Begrebet *visuelt fænomen* er tænkt i den bredest tænkelige betydning som alt det, der kan sanses med synssansen, hvad enten fænomenet er todimensionelt, tredimensionelt eller virtuelt. I arbejdet med de *æstetiske processer* bredes fagets genstandsområde yderligere ud til hele det menneskelige sanseapparat. Denne brede forståelse er især nødvendig, for at eleverne kan forstå de mange forskelligartede udtryk og materialer, der benyttes i nutidens kunstformer, den visuelle og digitale kultur samt i arkitektur. Læreren sikrer, at eleven møder mange forskellige typer visuelle og rumlige fænomener og udtryksformer jævnfør formuleringen af kernestoffets spredning, men da genstandsfeltet er så bredt formuleret, er der for den enkelte lærer og elev rig mulighed for at vælge og vægte de visuelle og rumlige fænomener og udtryksformer, som giver mest mening i forhold til de emner og problemstillinger, der undersøges i undervisningen. Disse valg og vægtninger fremgår af undervisningsbeskrivelsen.

Æstetiske processer indgår i fagets genstandsområde for at betone vigtigheden af det kreative, eksperimenterende praktiske arbejde, der er et fælles, centralt genstandsfelt og en arbejdsmetode, som går på tværs af undervisningens forløb og af forskellige billedkunsthold. Det er særegent for faget, at eleverne lærer, tænker og formidler i praksisarbejdet. I procesorienteringen ligger desuden udviklingen af *innovativ viden og kompetence*, idet eleverne trænes i at arbejde problemorienteret, se muligheder, træffe valg og sætte i værk – individuelt og sammen med andre.

Æstetisk viden og kompetence henfører til udvikling og forædling af elevernes sanselige oplevelser af verden omkring dem: den kunst de møder, de billeder og videoer de ser, den arkitektur de færdes i, de materialer, former, lyde, lugte og farver de omgives af. Eleverne bliver bevidste herom og lærer at forstå og bruge deres sanseindtryk. Elevernes forståelse for materialers betydning for visuelle og rumlige fænomener styrkes gennem praktisk, analytisk og teoretisk arbejde med stoflighed.

Visuel viden og kompetence er inspireret af det engelske begreb ”visual literacy”: En forståelse af visuelle fænomener som noget, der kan læses, og billedkunst som det fag, hvor eleverne lærer at forstå og bruge sproget. Heri ligger både kodning og afkodning af enkeltstående

ende visuelle fænomener og kontekstuel forståelse af sammenhængen mellem visuelle fænomener på tværs af tid og sted eller inden for en særlig kultur.

Arbejdet med visuelle fænomener, visuelle begivenheder og visuel kultur som refleksionsstrategi har tilsammen et særligt almentdannende sigte i forhold til tidens stærkt visualiserede, digitaliserede og globaliserede kultur. Dette sigte bør styrkes i valget af problemstillinger i undervisningen, således at eleven får lov at arbejde med aktuelle emner og problemfelter, der opleves som relevante. Dermed højnes deres refleksionsniveau, og de bringes en forståelse for kunstens værd. Her kan billedkunst i særlig grad bidrage til elevens digitale dannelse ved at beskæftige sig med problemstillinger knyttet til digital teknologi og visuel kultur eksempelvis med udgangspunkt i tidens sociale medier samt samtidskunstnere, der arbejder med værker, som tematiserer digitale udfordringer og muligheder.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

B STX	C STX	Kommentarer
<i>undersøge en problemstilling gennem en vekselvirkning mellem praksis, analyse og teori</i>	<i>undersøge en problemstilling gennem en vekselvirkning mellem praksis, analyse og teori</i>	Eleverne inspireres af teori og analyse af professionelle værker til eget æstetisk praksisarbejde, og praksisarbejdet inspirerer elevernes valg af teorier, udtryksformer og værker. Eleverne skal kunne få teori, analyse og praksis til at hænge sammen og vekselvirke. I arbejdet med en problemstilling vil eleven ofte føle sig stærkest i et af delelementerne, og dette skal betragtes som elevens særlige måde at lære på og dermed bruges som en støtte til arbejdet med de øvrige delelementer.
<i>eksperimentere med forskellige metoder og strategier til at løse opgaver af visuel eller rumlig karakter i samspil med det analytiske arbejde med andres og egne værker</i>	<i>eksperimentere med forskellige metoder og strategier til at løse opgaver af visuel eller rumlig karakter i samspil med det analytiske arbejde med andres og egne værker</i>	Her lægges op til at eleverne i højere grad helt eller delvist får materiale- og metodefrihed i valg af æstetisk udtryksform. Elevernes forskellige forudsætninger eller talenter for at udtrykke sig æstetisk kan således komme til sin ret. Ligeledes lægges op til at eleverne prøver sig frem med forskellige materialer, metoder og strategier samt iagttagelse og vurderer deres virkninger.
<i>reflektere over og forklare valg og fravalg, muligheder og begrænsninger i æstetiske og innovative</i>	<i>forklare valg og fravalg, muligheder og begrænsninger i æstetiske og innovative processer</i>	På B-niveau forventes det, at eleverne kan argumentere for deres konkrete eksperimenterende proces på et højere taksonomisk niveau, med en stærkere vinkling i forhold til den bearbejdede problemstilling

<i>tive processer</i>		og ved i højere grad at benytte relevant fagterminologi.
<i>udvælge, sammenligne og analysere et relevant visuelt og rumligt materiale med udgangspunkt i en problemstilling. Elevernes eget arbejde skal indgå i materialet</i>	<i>udvælge, sammenligne og analysere et relevant visuelt og rumligt materiale med udgangspunkt i en problemstilling. Elevernes eget arbejde skal indgå i materialet</i>	Her lægges op til at eleverne lærer at bruge en problemstilling til at vælge bredt imellem forskellige udtryksformer og medier på tværs af tid og sted jf. kravet om kernestofspredning i 2.2. Læreren skal jf. 3.1 udvikle eksemplariske forløb, hvor eleven oplever denne bredde. Således vil det være uhenigtsmæssigt med for mange rene metode- eller periodeforløb. I hvert forløb bør eleven opleve en grad af kernestofspredning i forhold til den overordnede problemstilling eller hovedemnet
<i>sammenholde analytiske resultater med relevant teori</i>		Eleverne på B-niveau forventes i særlig grad at kunne hæve sig taksonomisk ved at bevæge sig mellem det specifikke og det generelle i deres mundtlige argumentation: Brug generelle teorier til at belyse specifikke analytiske resultater og specifikke analytiske resultater til at belyse generelle teorier.
<i>forklare forskellen mellem personlig smag og analytisk tilgang</i>	<i>forklare forskellen mellem personlig smag og analytisk tilgang</i>	Eleven skal kunne skelne mellem det at tilgå og argumentere for visuelle fænomener med henvisning til egen personlig subjektiv smag, præference og oplevelse modsat en objektiv analytisk tilgang og argumentation. Eleven skal altså kunne kende forskel på det at synes noget personligt om visuelle fænomeners karaktertræk og det at argumentere rationelt for visuelle fænomeners karaktertræk på basis af viden, teori, begreber og metoder fra undervisningen.
<i>reflektere over udvalgte perioder og visuelle kulturers karakteristiske træk</i>	<i>forstå udvalgte perioder eller visuelle kulturers elementære karakteristiske træk</i>	På C-niveau er det fint, at eleverne kan påvise basal viden om en visuel kultur eller en periodes generelle træk i forhold til et specifikt fænomen. Mens det på B-niveau forventes, at eleverne forholder sig mere fokuseret, nuanceret og dynamisk hertil og kan fremdrage og diskutere de karaktertræk, som er relevante i forhold til problemstillingen.
<i>anvende relevant fagterminologi</i>	<i>anvende fagterminologi</i>	Med <i>relevant</i> menes en mere præcis, selektiv og tilpasset brug af fagbegreber i forhold til særlige kunstneriske udtryksformer, perioder, problemstillinger og/eller visuelle kul-

		<p>turer. På C-niveau er det fint, at eleverne kan benytte nogle generelle billedkunstfaglige termer på tværs af kernestofspredningen. De billedkunstfaglige termer, som eleven kan anvende, vil være forskellige fra hold til hold og elev til elev, da de afhænger af indholdet af den undervisning, der er foregået på holdet og som dokumenteres i undervisningsbeskrivelsen.</p>
<p><i>kommunikere om og ved hjælp af visuelle virkemidler, herunder digitale</i></p>	<p><i>kommunikere om og ved hjælp af visuelle virkemidler, herunder digitale</i></p>	<p>I billedkunst har elevernes evne til såvel verbal som non-verbal kommunikation stor værdi og ligeså synergien mellem den verbale og non-verbale, visuelle kommunikation og formidling, der i høj grad er central i vekselvirkningen mellem teori, analyse og praksis. I undervisningen trænes eleven i at kommunikere virkningsfuldt og fokuseret visuelt og mundtligt om udvalgte visuelle, rumlige og sanselige fænomener, problemstillinger og processer.</p>
<p><i>behandle problemstillinger i samspil med andre fag</i></p>	<p><i>behandle problemstillinger i samspil med andre fag</i></p>	<p>Inspiration gives længere nede.</p>
<p><i>demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i></p>	<p><i>demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i></p>	<p>Som et kunstneriske fag er fagets genstandsfelt visuelle produkter, der skabes med æstetisk kommunikation for øje, og som forstås gennem analyse, teori og eget praktisk arbejde.</p> <p>Som et humanistisk fag er fagets genstandsfelt først og fremmest mennesket som kulturskabende og kulturskabt væsen, og mennesket som subjekt, idet mennesket mener noget, vil noget og føler noget, som udtrykkes via menneskeskabte produkter. Overordnet set er hermeneutikken den paraply, der samler det, vi gør i de kunstneriske fag: Vi fortolker meningsfulde udsagn, idet det mennesket mener, føler og vil, udtrykkes i produkter, i tegn, som skal forstås, dvs. undersøges, analyseres og fortolkes.</p>

Eleverne skal kunne:

C STX	C HF	Kommentarer
<i>undersøge en problemstilling gennem en vekselvirkning mellem praksis, analyse og teori</i>		
<i>eksperimentere med forskellige metoder og strategier til at løse opgaver af visuel eller rumlig karakter i samspil med det analytiske arbejde med andres og egne værker</i>	<i>eksperimentere med forskellige metoder og strategier til at løse visualiseringsopgaver i samspil med det analytiske arbejde med andres og egne værker</i>	På STX præciseres det, at der skal arbejdes med visuelle og rumlige opgaver, mens "visualiseringsopgaver" er mere åbent for fortolkning. Begge steder lægges der op til, at eleverne i højere grad helt eller delvist får materiale- og metodefrihed i valg af æstetisk udtryksform. Elevernes forskellige forudsætninger eller talenter for at udtrykke sig æstetisk kan således komme til sin ret. Ligeledes lægges op til, at eleverne prøver sig frem med forskellige materialer, metoder og strategier og iagttager og vurderer deres virkninger.
<i>forklare valg og fravalg, muligheder og begrænsninger i æstetiske og innovative processer</i>	<i>forklare valg og fravalg i æstetiske processer</i>	Evnen til at argumentere overbevisende mundtligt og visuelt for valg og fravælg i egne praksisprocesser. På HF er der ikke et lige så stort krav til elevernes metablik på egen proces i deres argumentation.
<i>udvælge, sammenligne og analysere et relevant visuelt og rumligt materiale med udgangspunkt i en problemstilling. Elevernes eget arbejde skal indgå i materialet</i>	<i>udvælge, sammenligne og undersøge et relevant visuelt og rumligt materiale med udgangspunkt i et emne eller en problemstilling. Elevens eget arbejde skal indgå i materialet</i>	"Undersøge" frem for "analysere" betoner det praktiske eksperimenterende arbejde som værende i højsæde på hf. "Emne" er mere åbent end "problemstilling".
<i>forklare forskellen mellem personlig smag og analytisk tilgang</i>	<i>forstå forskellen mellem personlig smag og analytisk tilgang</i>	På HF er det tilstrækkeligt, at eleverne beviser, at de kan skelne mellem deres egen, subjektive smag og faglig, analytisk, objektiv tilgang, uden at de eksplicit sætter ord på og forklarer forskellen
	<i>samle og formidle resultater af undersøgelser</i>	Her betones vigtigheden af den kreative, eksperimenterende undersøgelse som didaktik og arbejdsform på HF, samt den

		mundtlige formidling heraf. Eleven på HF skal kunne overskue og samle op på et gennemgået undersøgelsesprojekt og mundtligt og visuelt formidle (forklare og dokumentere valg og fravalg) sit arbejde og resultaterne heraf.
<i>forstå udvalgte perioder eller visuelle kulturers elementære karakteristiske træk</i>	<i>beskrive udvalgte perioder og visuelle kulturers elementære karakteristiske træk</i>	Det er tilstrækkeligt, hvis HF-eleven kan forholde sig til periodekendskab på et lavere taksonomisk niveau. Igen en betoning af betydningen af det faktiske, undersøgende og eksperimenterende arbejde på HF via en nedprioritering af vidensdimensionerne i faget.
<i>anvende fagterminologi</i>	<i>anvende relevant fagterminologi på elementært niveau</i>	Igen en betoning af det faktiske, undersøgende og eksperimenterende arbejde på HF via en nedprioritering af tillæring af fagsproget. Det er elevens undersøgelse, proces og argumentation herfor, som er i fokus på HF, ikke så meget om specifikke fagtermer optræder, når eleven "samler og formidler" resultaterne af sine undersøgelser.
<i>kommunikere om og ved hjælp af visuelle virkemidler, herunder digitale</i>	<i>kommunikere om og ved hjælp af visuelle virkemidler, herunder digitale</i>	
<i>behandle problemstillinger i samspil med andre fag</i>	<i>behandle emner i samspil med andre fag</i>	"Emne" er mere åbent end "problemstilling."
<i>demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i>	<i>demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i>	Som et kunstneriske fag er fagets gendansfelt visuelle produkter, der skabes med æstetisk kommunikation for øje, og som forstås gennem analyse og egen praktisk arbejde. På HF omtales metode som et praksisnært arbejde med det materielle og sanselige, hvis mål er opnåelse af viden om æstetisk kommunikation.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

B STX	C STX/HF	Kommentarer
<p><i>praktisk, analytisk og teoretisk undersøgelse af almene, kunstfaglige og æstetiske problemstillinger</i></p>	<p><i>praktisk, analytisk og teoretisk undersøgelse af almene, kunstfaglige og æstetiske problemstillinger</i></p>	<p>Her betones, hvor central den eksperimenterende og vekselvirkende proces er for faget – både for dets genstandsfelt og for dets metode og didaktik. I billedkunst opnår eleverne viden og kundskaber gennem en dialog mellem forestillinger og materialer samt mellem det abstrakte og det konkrete.</p>
<p><i>visuelle værker, fænomener og kulturer med følgende spredning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>før og efter 1800 og fra de seneste ti år, med hovedvægt på sidstnævnte periode</i> • <i>forskellige værktyper, medier og udtryksformer, herunder digitale</i> • <i>danske, vestlige og ikke-vestlige udtryk, herunder international samtidskunst</i> 	<p><i>visuelle værker, fænomener og kulturer med følgende spredning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>før og efter 1800 og fra de seneste ti år, med hovedvægt på sidstnævnte periode</i> • <i>forskellige værktyper, medier og udtryksformer, herunder digitale</i> • <i>danske, vestlige og ikke-vestlige udtryk, herunder international samtidskunst</i> 	<p>Først fremgår det at eleverne skal arbejde med både enkelte værker/fænomener samt sammenhænge mellem værker/fænomener, f.eks. inden for en visuel kultur, en motiva-kreds som går igen på tværs af tid og/eller sted eller inden for en særlig periode.</p> <p>Dernæst henvises der til, at eleverne skal opleve en stor spredning over tid, geografi og udtryksformer.</p> <p>Desuden er det et krav at vægte aktuelle og samtidige fænomener. Det kan være</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>samtidskunstens eksperimenterende tanker eller handlinger, som kan inspirere elevernes processer.</i> • <i>unges stærkt visualiserede virtuelle liv på medier som facebook, snapchat og instagram samt de problematikker omkring privatliv, rettigheder, køn, krop og ligestilling, der er i ungdomskulturen</i> <p>Værker/fænomener fra de seneste 10 år kan fint nuanceres med et (kunst)historisk blik. Som led i arbejdet med de seneste 10 år er det naturligt, at eleverne kommer ud af huset og oplever visuelle og rumlige fænomener med/på egen krop. F.eks. i forløb som tager udgangspunkt i nærområdets æstetiske problemer: velfungerende kontra ikke fungerende kunst, byens urban sprawl, det lokale storcenters eller skolens visuelle kultur, gadens tegn og koder, byens vartegn, nedlagt industri og forfaldsæstetik, landart, stedets ånd osv.</p>

<p><i>forskellige analytiske tilgange til at forstå visuelle fænomeners form, indhold og kontekst</i></p>	<p><i>elementære analytiske tilgange til at forstå visuelle fænomeners form, indhold og kontekst</i></p>	<p>På både B- og C-niveau skal eleverne kunne undersøge og forstå et æstetisk fænomen ud fra dets form (materialitet, udtryksform, virkemidler m.m.), indhold (koder, betydninger m.m.) og kontekst (fysiske rum, tid, stilart, kultur m.m.) i forhold til den problemstilling, der arbejdes med. På B-niveau skal eleven gerne opleve mere specifikke analytiske tilgange, specifikt i forhold til et særligt teoretisk ståsted eller tilpasset en særlig værktøje eller opgave f.eks. stedsanalyse ift. teori om stedets ånd, fænomenologi og stedsspecifik kunst.</p>
<p><i>forskellige teorier til at belyse almene, kunstfaglige og æstetiske problemstillinger</i></p>	<p><i>udvalgte teorier til at belyse almene, kunstfaglige og æstetiske problemstillinger</i></p>	<p><i>Teori</i> bruges i denne læreplan i en pragmatisk (modsat formel) betydning: En teori er en tankekonstruktion, en begrebsliggørelse eller generel forklaring, der kan være rent filosofisk eller empirisk baseret på specifikke iagttagelser af fænomener.</p> <p>Af eksempler kan nævnes: grotesk æstetik kontra klassisk æstetik, queerteori, male gaze, gestaltteori, stedets ånd og fænomenologi, perceptionsteorier, psykoanalyse, diskursteori, det unheimliche, transperansmetaforik, haptisk vs optisk blik, lineær vs malerisk, camp.</p> <p>Kun fantasien sætter grænser.</p>
<p><i>ideerne og strategierne bag visuelle udformninger</i></p>	<p><i>ideerne og strategierne bag visuelle udformninger</i></p>	<p>Det er vigtigt, at undervisningen har fokus på de tanker, der ligger til grund for et fænomens formsprog. Praksis skal bruges til at øge elevens forståelse for intentionerne bag en udtryksform, ikke for at øge elevens mestring af en given (f.eks. naturalistisk) formgivning.</p> <p>Sprogligt åbnes der op for en bredere forståelse end <i>gengivelsesstrategi</i>, da dette begreb er for snævert især i forhold til samtidskunst og visuel kultur: Ikke al kunst eller visuelle fænomener er tænkt som en <i>gengivelse</i> af noget andet.</p>
<p><i>kuratering og/eller museologi</i></p>		<p>Optræder kun på B-niveau og handler blandt andet om elevernes forståelse for og arbejde med fagets traditionelle karriereveje. Eleverne kan arbejde med at udtænke</p>

		<p>udstillinger efter teori om forskellige kuratoriske principper og museologiske traditioner. Udstillingsprojekterne kunne både realiseres eksemplevis på skolen eller det lokale bibliotek eller munde ud i fysiske eller virtuelle visualiseringer af en tænkt udstilling. I det kuratoriske arbejde trænes eleven i faglige mål idet udvælgelse af værker, teori, periodekendskab, analyse ift. form, indhold og kontekst samt praktisk udtænkning, visualisering og opbygning er centralt.</p> <p>Skriftligt kunne eleverne arbejde med at producere paratekst til udstillinger: Udstillingsparatekster og værkparatekster. Parateksterne kunne evt produceres på forskellige fremmedsprog i samspil med elevens forskellige sprogfag</p>
<i>æstetiske og innovative processer.</i>	<i>æstetiske og innovative processer.</i>	<p>Forskellen mellem den æstetiske og den innovative proces ligger i processens fokus. I den æstetiske proces ligger et fokus på arbejdet med sanserne og det sanselige i værkproduktion. I den innovative ligger fokus på, at eleverne lærer at arbejde problemorienteret og opbygger innovationskompetence: at kunne undre sig, se muligheder, foretage valg og føre disse ud i livet på en (æstetisk/kunstnerisk/socialt) værdiskabende måde og dermed konkret sætte valg i værk.</p>

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet og udvider elevernes faglige horisont samt viden om fagets anvendelse og en forståelse for egne karrierespørgsmål og mulige uddannelsesvalg.

Kernestoffet suppleres med aktuelle emner, med aktiviteter uden for klasseværelset og med førstehåndsoplevelser af visuelle fænomener.

Teorier, begreber, materialer, metoder, emner og problemstillinger fra andre fagområder eller aktører uden for skolen inddrages, når det er muligt.

Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

Billedkunst er ikke adgangsgivende til nogen uddannelse, men det kan være et godt fagvalg for elever, som har eller gerne vil udvikle deres visuelle, æstetiske, innovative og kommu-

nikative evner. Der er et væld af uddannelser, jobs og brancher, hvor den viden og de kundskaber, eleven får i billedkunst, er anvendelige. Det kan eleverne gøres opmærksomme på i undervisningen, når det er relevant. Samtidig støtter faget op om mange andre fag i gymnasiet - en skærpet visuel og rumlig bevidsthed er en force i både naturvidenskabelige såvel som humanistiske fag.

I undervisningslokalet møder eleven mange visuelle og rumlige fænomener gennem fysiske og virtuelle reproduktioner og dokumentationer. Men faglige mål kan kun opfyldes, hvis disse møder suppleres med førstehåndsoplevelser af originalværker, fænomener eller udstillinger, da elevens sanselige/kropslige oplevelse og undersøgelse er en del af fagets identitet og didaktiske styrke. Forskellige gymnasier har forskellige forudsætninger for at lave ud-af-klassen aktiviteter, men det gør ikke noget. *Visuelle fænomener* findes i nærheden af alle steder. Og aktiviteterne behøver ikke være tidskrævende. Eleverne kan hurtigt sendes ud i nærområde for at iagttage, dokumentere, lave om på bygninger, landskab, naturfænomener, mellemrum, tegn/signaler, kropsfremstillinger, passager, trapper, vand m.m.

Arbejdet med faglige mål og stof suppleres af almentdannende emner, når det er relevant f.eks. demokrati, ytringsfrihed, ligestilling og køn, globale udfordringer, digital ansvarlighed, identitet, kropskultur og fremtidsvisioner. Disse kan både indgå som perspektiv og som overordnet tema/problemstilling.

2.4. Omfang

STX C + B: Det faglige stof udgøres primært af visuelle fænomener, hvortil kommer et forventet omfang sekundært materiale svarende til C: 75-100 / B: 150-200sider tekst inklusiv visualiseringer.

HF C: Det faglige stof udgøres primært af visuelle fænomener, hvortil kommer et forventet omfang sekundært materiale svarende til ca. 40 sider tekst inklusiv visualiseringer.

Fagets primære materialer er gengivelser af og eksempler på visuelle og rumlige fænomener. Dette stof kan ikke gøres op i sider eller antal. Det sekundære materiale er traditionel tekst i f.eks. en lærebog eller på nettet og fremgår i skønnet omfang af undervisningsbeskrivelsen. I et projektforsløb vil eleverne ofte selv skulle finde relevant teoretisk materiale, og et sådant materiale kan evt. indgå i et skønnet omfang i den samlede opgørelse i undervisningsbeskrivelsen, hvis det er muligt. Spændet i omfanget dækker over teksternes sværhedsgrader, opsætning og omfanget af visualiseringer, der ikke vurderes at tælle som en del af fagets primære materialer.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Faget er anvendelsesorienteret og elevinvolverende idet teori, analyse og praksis vekselvirker. Eleverne lærer således gennem egne erfaringer med valg, fravalg, refleksioner, vurderinger og handlinger i kreative eksperimenter og undersøgelsesprojekter.

Lærerens roller vekselvirker mellem at formidle, træne og vejlede, med hovedvægt på sidstnævnte, hvor læreren faciliterer og rådgiver om elevernes egen undersøgelse af visuelle fænomener og teorier i den kreative proces. Undervisningen skal gradvist udvikle elevernes evne til selvstændigt at undersøge en problemstilling gennem vekselvirkning mellem praksis, ana-

lyse og teori. Derfor planlægger læreren eksemplariske forløb, hvor eleverne arbejder med forskelligartede visuelle fænomener og udfører praktiske/analytiske/teoretiske øvelser som led i en overordnet undersøgelse af en almen, kunstfaglig eller æstetisk problemstilling.

Elevernes karrierekompetence, innovationskompetence og udvikling af personlig myndighed styrkes ved at arbejde med kreative processer og ved at kunne håndtere disse selvstændigt og sammen med andre. De styrkes yderligere gennem projektarbejde med aktuelle og/eller lokale problemstillinger i samarbejde med eksterne aktører.

Billedkunst har et særligt didaktisk udgangspunkt idet mødet mellem materiale og tanke gør det muligt at arbejde med et bredere vidensbegreb og sætte hele mennesket i spil. Tavs viden kan formes i produktet, før det bliver verbalt. Og verbal kommunikation og argumentation understøttes af visuel kommunikation. Personlige og eksistentielle emner tages op og undersøges i en faglig kontekst. I det kreative undersøgelsesarbejde opstår en lærerig dialog mellem forestillinger og materialer; mellem det abstrakte og det konkrete og mellem verbal og non-verbal kommunikation. Underviseren planlægger forløb, projekter og lektioner, som muliggør denne dialog.

I gennem undervisningen bliver eleverne ikke kun i stand til at undersøge, vurdere og samtale om enkeltværker, men i høj grad også større komplekse sammenhænge mellem visuelle og rumlige fænomener ud fra et fokuserende tema eller en fokuserede problemstilling. Underviseren sørger for at eleven møder mange forskellige visuelle og rumlige fænomener med den i kernestof nævnte spredning ved at planlægge eksemplariske forløb. I hvert forløb bør eleverne opleve forskelligartede værker og fænomener af både visuel og rumlig karakter sammenbundet med flere større og mindre praksisøvelser. Forløbene kan udmærket indeholde korte analytiske kursusforløb, men også her bør teori og praksis så vidt muligt indtænkes som et læringsgreb, og der bør opretholdes en linje til forløbets overordnede fokus. F.eks. kunne et forløb om "Hvordan udtrykkes kærlighed?" indeholde et kort kursus i Panofskys betydningsanalyse, hvor det valgte værk kunne være Tizians "Den himmelske og jordiske kærlighed", ca. 1515. Her er det netop via betydningsanalysen, at værket kommer til at handle om 3 slags kærligheden (Kjørup: Hvorfor smiler Mona Lisa, 2004, s. 17ff). Eleverne kunne arbejde æstetisk med analyse ved at omsætte et værks koder til en kærlighedsrebus eller flere værker til en Julie Nord inspireret ophobning af billeder og symboler i en overordnet form af et hjerte.

Gennem forløbene bliver eleverne præsenteret for forskellige udtryksformers virkemidler, når det er relevant. F.eks. kan det i et forløb om "landskab" eller "rumillusioner" være relevant at arbejde eksperimenterende med rumskabende virkemidler i flade værker: lys-skygge modellering, repousoir, gradienter, farveperspektiv, centralperspektiv osv. Eleverne kunne fint selv vælge, hvordan de vil undersøge, hvad der skaber rum i flade - gennem foto, arbejde med kukkasse, tegning osv. Sammenhængen mellem forløbene kan betones ved at vælge og bruge særlige begreber, som går ingen på tværs af forløbene. f.eks. begrebsmodsætninger som dynamisk/statisk, åben/lukket, mørk/lys, haptisk/optisk, lineært/malerisk, ekspressiv/objektiv, klassisk/grotesk, organisk/geometrisk osv.

Eksempler på eksemplarisk forløb:

- Hvornår er noget magisk?
- Eleverne introduceres til magiske billeder og fænomener i kunsthistorien, samtidskunsten og den visuelle kultur og særlige karakteristika identificeres: brud med naturlove,

ekspresive naturfænomener, nostalgi. Eleverne sendes ud i grupper og har 15 min. til at lave magiske fotografier, som udtrykker disse karakteristika.

3.2. Arbejdsformer

Fagets arbejdsformer skal træne eleverne i at undersøge en problemstilling gennem mødet med dels relevant teori, analyse af enkeltværker og større sammenhænge mellem visuelle fænomener, dels eksperimenter med metoder og strategier i det praktiske arbejde. Det praktiske, teoretiske og analytiske arbejde optræder således altid som et middel til at opfylde de overordnede faglige mål og er ikke et mål i sig selv. Eleverne arbejder skiftevis individuelt og sammen med andre i klasseundervisning, korte kursusforløb og større problemorienterede projektføløb.

Resultaterne af undervisningen vises uden for billedkunstlokalet i form af udstillinger, digital distribution eller præsentationer for at opøve elevernes evne til at kommunikere om og ved hjælp af visuelle virkemidler (..)

Centralt i undervisningen er elevernes portfolio, hvor eleverne gennem hele undervisningsforløbet dokumenterer arbejdet med praksis, analyse og teori. Portfolioen indgår i den afsluttede prøve, jf. pkt. 4.2.

Eksamensprojekt C STX HF	Eksamensprojekt B STX
Ved afslutningen af undervisningsperioden gennemfører eleverne et selvstændigt, individuelt eksamensprojekt, jf. pkt. 4.2. I projektet arbejder eleverne med at undersøge (HF: et emne eller) en <u>problemstilling, som læreren formulerer, gennem en vekselvirkning mellem praksis, analyse og teori. Eksamensprojektet inkluderer elevernes egne eksperimenterende undersøgelser i form af praktisk, kunstnerisk arbejde. Læreren optræder som vejleder.</u>	Imod slutningen af undervisningsperioden bruges ca. 15 pct. af den samlede uddannelsesetid til et selvstændigt, individuelt eksamensprojekt, jf. pkt. 4.2., hvor eleverne undersøger en <u>selvvalgt, lærergodkendt problemstilling gennem en vekselvirkning mellem praksis, analyse og teori. Eksamensprojektet inkluderer elevernes egne eksperimenterende undersøgelser i form af praktisk, kunstnerisk arbejde. Læreren optræder som vejleder</u>

Progressionen i de praktiske undersøgelsesprojekter bevæger sig fra mindre komplekse, mere konkrete og mere afgrænsede til mere komplekse, mere abstrakte og mere åbne. Og fra en høj grad af lærerstyring til et mere selvstændigt arbejde, som kulminerer i elevens eksamensprojekt.

Forskellen på eksamensprojektet på B- og C-niveau består i den mængde tid, eleven skal bruge på projektet, som er markant længere på B-niveau, samt hvorvidt eleven selv formulerer projektets centrale problemstilling eller læreren gør det. På B-niveau skal elevens fremlæggelse og især samtalen om eksamensprojektet således også fylde mere af eksaminationstiden end på C-niveau.

3.3. It

It bruges i undervisningen til at søge, skabe, eksperimentere, lagre, formidle, kommunikere og distribuere. Arbejdet med digitale medier har til formål at gøre eleverne til reflekterende, kompetente og ansvarlige brugere.

It kan og bør benyttes på alle mulige måder i undervisningen. Det er oplagt at benytte sig af, at alle elever har en mobil med mulighed for at fotografere, billedbehandle, dele og lagre, f.eks. til små hurtige visualiseringsøvelser. Et nyt begreb eller en teori kan billedliggøres på 5 minutter. Et eller flere naturalistisk(e) maleri(er) eller skulptur(er) fortolkes eller performs i et tableau vivant. Eleverne laver et-minuts skulpturer som dokumenteres i foto.

Landartværker skabes og dokumenteres. Eleverne arbejder antropologisk/typografisk/æstetisk med registrering af mennesker, bygninger, overflader på skolen, tegn i nærområdet, visualiserer kontraster eller andre virkemidler.

Arbejde med større billedmanipulationsproduktion i et manipulationsprogram (f.eks. gratisprogrammet pixlr.com) kan bruges til at eksperimentere med en problemstilling og samtidig bidrage til elevernes digitale dannelse. Først når eleverne selv prøver at arbejde med billedmanipulation, forstår de, hvor manipulerbare digitale fotografier – og dermed deres visuelle kultur – er. Det kan indgå som et meningsfuldt produkt i forløb om magi, kropsidealer, illusionisme mm.

Man kan også tegne og male på en computer eller tablet – f.eks. inspireret af David Hockney.

Til lagring kan it f.eks. bruges til digitale portfolier. I eksempelvis One Note eller i google drev kan en app sikre, at eleverne lynhurtigt kan ”putte” deres produkt i portfolioen og organisere produkter og skriftlige noter mm i mapper – som læreren kan tilgå hjemme i evalueringssituationer. Eleverne kan også lave deres portfolio som en blog (google sites, blogspot.com mm), som de selv redigerer, og som har en visuel og æstetisk dimension i sig selv.

Elevernes evne til at vælge fænomener ud fra begreber og teori kan trænes med brug af it. Øvelse til inspiration: Præsenter fagbegreb eller teori gennem læreroplæg eller lad eleverne læse tekst og bed derefter eleverne vælge 3 eksempler på google (kunst eller visuel kultur), som visualiserer begrebet/teorien. Bed eleverne sætte billederne ind i et dokument og i stikord beskrive, hvordan de er udtryk for nævnte begreb eller teori (f.eks. illusionisme, det unheimliche) Dokumentet uploades i elevens digitale portfolio. Eleverne kunne også reflektere over hvilke billeder, de hver især får frem ved en given søgning for derved at få bevidsthed om de bagvedliggende algoritmer, som sorterer materiale for os, når vi foretager søgninger. Elever kan også arbejde med programmering som produkt, hvis det eksempelvis er en relevant udtryksform i forhold til det emne, den problemstilling eller den teori, eleven vil undersøge.

Elevernes værker kan deles, vises og distribueres hurtigt og dynamisk på en youtube kanal eller en instagramprofil med særlige #hashtags for de enkelte hold og skolens billedkunst i det hele taget (se eksempel #aasgart). Brug det f.eks. til at samle op, da eleverne kan gå på Instagram og søge på opgavens hashtag. Det kan også være lektie at lave visualisering, som deles. Denne form for distribution benyttes af flere samtdskunstnere, fordi man så kan nå bredt ud med sine værker. Her indtager manipulationen en endnu større rolle, for værket kan være hele profiler, der er “falske” og leger med og eksponerer de koder, der er på de sociale medier.

Der er masser af menneskelige, visuelle og æstetiske problemstillinger i den digitale og virtuelle kultur, eleverne i så høj grad bevæger sig i, som relevant kunne tages op i billedkunstundervisningen og sættes i en større kulturel, faglig og tidslig ramme: fællesskab, sel-

fies, idealiserede kropsfremstillinger, poseringer, motivgængere, privatliv og rettigheder, hævnporno, sandhed/løgn osv. Emnerne kunne f.eks. tilgås med fokus på intertekstualitet/interikonicitet mellem motiver på tværs af historien. Eller mere antropologisk/typografisk/æstetisk med registrering og kategorisering af hyppige motiver mm.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til arbejdet med problemstillingerne og belysning af fagets almindelige sider.

Hvis faget samarbejder med musik, drama, mediefag eller design og arkitektur skal eleverne opnå indsigt i hele det æstetiske område som en særlig måde at forholde sig til verden på, herunder en forståelse for ligheder og forskelle mellem de enkelte æstetiske områder.

Billedkunst er velegnet til at indgå i tværfagligt samarbejde. Faget skaber et andet, mere eksperimenterende og frit rum med fagets særlige praksisfunderede metode, hvor andre fag og faglige emner, metoder og problemstillinger kan trækkes ind. Billedkunst kan indgå i samspil og projektarbejde med uddannelsens andre fag på flere forskellige måder: 1) med fokus på visuelle og rumlige fænomener og problematikker, som er fælles for fagene, 2) i arbejdet med kunstneriske hybridformer og 3) ved anvendelsen af æstetiske praksisformer i arbejdet med andre fags teori- og stofområder.

Eksempler til inspiration:

Byrum (1)

Alle elever har samfundsfag og har dermed også sociologi. Denne viden kan anvendes direkte i arbejdet med f.eks. at omskabe en ikke fungerende plads i nærheden af skolen. Elevernes samfundsvidenskabelige viden kommer i spil på en meningsfuld måde og giver dem noget i analysen af et givent sted. Samspillet kan således foregå selvom eleverne kommer fra forskellige klasser. Samfundsfag arbejder også med teori om køn, som det kan være givende at trække ind f.eks. i et forløb med fokus på idealiserede kropsfremstillinger i kunst og visuelle kulturer.

Bioart (2)

Bed eleverne om at lave et værk til en imaginær udstilling, kaldet Hybrid eller Bioart. Til udstillingen skal de hver fremstille et værk (gerne i grupper eller par), som bygger på noget, de har haft/har i et af deres naturvidenskabelige fag – det kan være en proces eller et eksperiment eller en metode, som de har set en æstetisk værdi i eller noget, de har undret sig over. De kan opfordres til at vælge noget, de har svært ved at forstå og så angribe det i værket. Er eleverne på B-niveau, kan de bedes om kuratere en udstilling inden for bioart, hvor deres eget værk indgår.

Således kan læreren nemt indtænke tværfaglighed uden overhovedet at aftale noget med andre lærere, og selvom eleverne er fra forskellige klasser og har forskellige naturvidenskabelige (eller alle mulige andre) fag.

Historiebrug (3)

Den æstetiske praksismetode kan være særdeles didaktisk givende at bruge i andre fag og således trækkes ud af billedkunstundervisningen. Billedkunstlæreren kunne kobles på en temadag eller et projekt med en klasse sammen med klassens faglærer(e), som en art konsulent. F.eks. i faget historie, hvor billedkunstlæreren kunne formulere og vejlede en skabende proces, der sætter det faglige stof i spil i en æstetisk produktion. Eleverne kunne få udleveret en række kilder, som skulle indgå i værket, eller få overblik over en periode ved at skabe et værk – inspireret af en given kunstner eller et værk. Produktet kunne være en ikke-lineær visualisering af la Bjørn Nørgaards danmarkshistoriske gobeliner, eller en lineær skulpturel visualisering i 3D tidscollager, hvor hver periode visualiseres i en skotøjsæske og æskerne sættes ovenpå hinanden, hvorved periodiseringsprincipper forhandles og anvendes helt konkret. Eleverne kunne også lave en performance, hvor uddrag af oplysningstidens centrale filosofiske tekster bruges og reaktualiseres – inspireret af Lilibeth Cuenca Rasmussen. Her kan en huskunstner også komme andre fag til gode, som inspiration til den æstetiske praksisform.

Samtidskunsten har ofte en tværfaglig dimension, som gør den brugbar i det tværfaglige samarbejde - inspiration hertil: Brug kunsten – kunstneriske eksperimenter på tværs af fag, Louisiana Learning 2014-5.

SRP og SSO

Billedkunst på såvel B- som C-niveau kan indgå i studieretningsprojektet SRP og den større skriftlige opgave SSO på henholdsvis STX og HF. I det skriftlige produkt kan faget indgå såvel teoretisk, analytiske som praktisk. Eksempelvis kunne eleven redegøre for, analysere eller diskutere med billedkunstfaglig teori, analytiske tilgange, kernestofområder og -fænomener samt produktorienteret arbejde med i praksis at undersøge opgavens problemformulering. Den faglige arbejdsproces, hvor eleven undersøger en problemstilling gennem en vekselvirkning mellem teori, analyse og praksis kan fint indgå i opgaven som en billedkunstfaglig metode. Praksis kan indgå i større eller mindre grad i projektet og kan fint baseres på teori og analytisk arbejde fra den/de andre fag, som eleven bruger i projektet. Hvis eleven vælger at arbejde praktisk og produktorienteret med centrale problemstillinger i projektet, kan visuel og skriftlig dokumentation herfor eksempelvis indgå i det redegørende, analyserende eller vurderende afsnit af opgaven eller en kort visuel og skriftlig dokumentation kan vedlægges opgaven som bilag.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Elevernes undersøgelsesproces dokumenteres i portfolioen. Med udgangspunkt i portfolioen vurderes elevernes arbejde løbende i forhold til de stillede opgaver. I tilrettelæggelsen af det praktiske, analytiske og teoretiske arbejde skal eleverne altid gøres bekendte med, hvad der konkret forventes, og hvilke kriterier der evalueres ud fra.

Eleverne redigerer deres portfolio, så analytiske og praktiske valg og fravalg, problemformuleringer, teori, researchmateriale og løste opgaver tydeligt formidles. Portfolioen indgår i såvel den formative som den summative evaluering.

Her er det vigtigt at pointere, at de faglige bedømmelseskriterier ikke er absolutte og indholdsorienterede, men relative i forhold til forløbets og undervisningens fokus, som den fremgår af undervisningsbeskrivelsen. Den meget åbne læreplan ift. faglige mål og kerne-stof betyder, at de fænomener, øvelser, begreber og teorier, eleverne er stødt på i undervisningen, er vidt forskellige fra hold til hold, lærer til lærer, skole til skole. Denne frihed og åbenhed gør eksamenssituationen og bedømmelsen mindre "tjek" orienteret. Det er ikke et krav, at eleverne kan deres formalanalyse eller visuelle virkemidler slavisk. Som censor skal man bruge faglige mål til at bedømme med og være imødekommende og åben over for forskellighed i undervisningspraksis og -indhold.

Også i forhold til eleverne skal man være imødekommende for forskellighed. Som det også er blevet beskrevet under faglige mål: Eleverne skal kunne få teori, analyse og praksis til at hænge sammen og have indflydelse på hinanden – men det behøver ikke være ligevægtigt. En elev kan udmærket være stærkest i enten det teoretiske, analytiske eller praktiske – det er en styrke i faget og tilgodeser forskellige elevtyper.

4.2. Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve.

Prøven består af to dele:

1) en prøve i eksaminandens eksamensprojekt, jf. pkt. 3.2.

2) en prøve i det teoretisk, praktiske og analytiske stof på grundlag af en opgave, som tager udgangspunkt i undervisningens forløb og eksaminandens portfolio. jf. pkt. 3.2.

Eksaminanden vælger rækkefølgen eller kan vælge at flette de to dele sammen.

1) Prøvedelen i eksaminandens eksamensprojekt

Grundlaget for denne del af prøven er eksaminandens eksamensprojekt. Eksaminationen indledes med et oplæg, hvor eksaminanden redegør for og diskuterer centrale elementer i eksamensprojektet og processen. Oplægget uddybes i en kort samtale mellem eksaminand og eksaminator.

2) Prøvedelen i det teoretiske, praktiske og analytiske stof

Eksaminanden trækker en opgave udarbejdet af eksaminator inden for et emne, der er formuleret således, at eksaminanden kan inddrage eksempler på tværs af sin portfolio og dermed undervisningens forløb, jf. pkt. 3.2. Eksemplerne er primært visuelle værker fremstillet af andre jf. kernestofspredningen beskrevet i pkt. 2.2. og dels eksaminandens eget praksisarbejde.

Eksaminanden besvarer opgaven med udgangspunkt i portfolioens indhold. Besvarelsen uddybes i en efterfølgende samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Forberedelsestiden er ca. 60 minutter pr. eksaminand.

Det samme prøvemateriale til prøvedelen i det teoretiske, praktiske og analytiske stof må højst bruges tre gange på samme hold.

Selvstuderende

Til prøven har eksaminanderne sammensat en portfolio, som er i overensstemmelse med læreplanens krav. Portfolioen indeholder en samling selvlavede arbejder, reproduktioner eller

værker lavet af andre samt relevant litteratur. Portfolioen skal indeholde materiale, så eksaminanderne kan vise, at de har opnået de nødvendige faglige mål, jf. pkt. 2.1., og portfolioen skal have den bredde, der nævnes i læreplanens afsnit om kernestoffet, jf. pkt. 2.2., samt supplerende stof, jf. pkt. 2.3.

Prøven foregår i øvrigt som beskrevet i læreplanen.

Eksaminator formulerer én eksamensopgave på grundlag af portfolioens indhold.

Med prøvemateriale menes de for eksaminanden ukendte eksamensspørgsmål/opgaveformuleringer, som eksaminanden kan trække. Eleverne må derfor ikke på forhånd kende de specifikke, forskellige eksamensemner, som de kan trække imellem. Eleverne må gerne gøres bekendte med den generelle ordlyd af den opgaveformulering, som læreren har tænkt sig at anvende i udfærdigelsen af eksamensspørgsmålene. Eksempelvis kan eleven fint være gjort bekendt med, at de i eksamensspørgsmålet vil blive bedt om at vælge og analysere x antal egne og professionelle visuelle og rumlige fænomener fra deres portfolio og undervisnings forløb, men ikke med de specifikke udvælgelseskriterier i de enkelte opgaveformuleringer. Læreren skal sikre sig, at eleven ikke på forhånd kan forberede sig på det specifikke prøvemateriale forud for eksamen.

På C-niveau bør man bruge op imod 1/3 af den samlede eksaminationstid på eksamensprojektet. På B-niveau bør man bruge op i mod 1/2 af den samlede eksaminationstid på eksamensprojektet grundet dets omfang.

Eksaminanden på B-niveau har derfor mindre tid til rådighed af den samlede eksaminationstid til at besvare den ukendte eksamensopgave grundet den øgede tidsmæssige vægtning af eksamensprojektet. Dette skal eksaminator tage hensyn til i udformningen af det ukendte prøvemateriale.

Eksamensspørgsmål skal formuleres, så eleverne har mulighed for at vise, at de kan leve op til faglige mål. Især skal det betones, at eleverne skal have mulighed for selv at kunne vælge visuelle og rumlige fænomener ud fra et specifikt fokus/emne. Derfor må prøvespørgsmålet ikke henviser specifikt til særlige forløb, værker, perioder eller udtryksformer, som eleverne skal arbejde med. Hvert spørgsmål skal formuleres således, at eleven kan vælge mellem fænomener, som eleven har mødt, analyseret og produceret på tværs af forløb, stilarter, udtryksformer, perioder og steder. Netop derfor planlægger undervisere eksemplariske forløb i undervisningen, hvor eleven først oplever og så i højere og højere grad trænes i at vælge fænomener på tværs af kernestof ud fra forløbets fokus/emne.

Spørgsmålene kan eksempelvis formuleres på baggrund af nogle begreber, som man som underviser bevidst har ladet gå igen på tværs af forløbene (som tidligere beskrevet).

Eksempler på eksamensspørgsmål til inspiration:

Begreber kan vælges og forandres i forhold til C- eller B-niveau f.eks. “forklar” på C-niveau og “vurder” på B-niveau, “hvordan” på C-niveau “hvorfor” på B-niveau.

Emne: Lys (kunne erstattes af “Rum”, “Mørke”, “Dynamik” osv.)

1. Vælg fra portfolien (din personlige + hele forløbet) min. 3/4/5 visuelle og/eller rumlige fænomener, og forklar, hvordan skaberen/kunstneren har arbejdet med lyset og/eller illusionen af lys i fænomenerne i forhold til form, indhold og/eller kontekst. Vælg gerne fæno-

mener fra forskellige perioder og områder (arkitektur, skulptur, maleri, streetart, fotografi, performance, skulptur, installation, m.m.)

2. vælg min. to af dine egne praktiske arbejder og fortæl, hvordan du har arbejdet med emnet.

3. Før eller efter skal du præsentere dit selvstændige eksamensprojekt inden for det overordnede eksamensemne "XXXX"

Emne: Mennesket (kunne erstattes af "Kroppen", "Køn", "Blikket", "Følelsen", "Overdrivelse", "Det grimme/skønne" osv.)

1. Vælg fra portfolien (din personlige + hele forløbet) min. 3/4/5 visuelle og/eller rumlige fænomener og forklar, hvordan skaberen/kunstneren har arbejdet med mennesket og/eller skildringer af mennesket i fænomenerne i forhold til form, indhold og/eller kontekst. Vælg gerne fænomener fra forskellige perioder og områder (arkitektur, skulptur, maleri, streetart, fotografi, performance, skulptur, installation, m.m.)

2. Inddrag min. 2 af dine egne praktiske arbejder og fortæl, hvordan du har arbejdet med emnet.

3. Før eller efter skal du præsentere dit selvstændige eksamensprojekt inden for det overordnede eksamensemne "XXXX".

Regler vedrørende eksaminandernes brug af internettet for at tilgå tilladte hjælpemidler ved prøverne fremgår af § 6 i "Bekendtgørelse om visse regler om prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser". I vejledningen til denne bekendtgørelse er der givet eksempler på, hvilke hjælpemidler der må, og hvilke der ikke må tilgås via internettet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation, omfattende prøvedelen i eksamensprojektet og prøvedelen i det teoretiske, praktiske og analytiske stof. De to prøvedele vægtes lige.

Ved eksamensprojektet lægges der vægt på eksamensprojektets idé, proces og udførelse i forhold til den opstillede problemformulering.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag samt til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bemærk at det sprogligt betones, at besvarelsen af eksamensspørgsmålet og elevens eksamensprojekt vægtes lige i bedømmelsen. Det vigtigste er at eleven lever op til faglige mål. Det er i forhold til elevens eksamensprojekt, at eleven især kan få lov til at vise sin mestring af den skabende proces, hvor teori, analyse og praksis vekselsvirker.

4.4 Karakterbeskrivelse

		B-niveau stx	C-niveau stx og hf
		Vejledende beskrivelse	Vejledende beskrivelse
12	Fremragende	<p>Eksaminanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vælger, vurderer og argumenterer præcist, nuanceret og vidende for forskelligartede eksempler på andres og egne visuelle fænomener ud fra en nuanceret forståelse af eksamensspørgsmålets fokus - Argumenterer præcist og nuanceret for relevante analytiske overvejelser om fænomeners form, indhold og kontekst i forhold til fænomenets type samt eksamensspørgsmålets fokus - vælger, anvender og vurderer relevante generelle begreber/teorier til at forklare, fortolke, kontekstualisere, sammenligne og perspektivere egne og andres specifikke visuelle fænomener i forhold til eksamensspørgsmålets fokus - har lavet, kan vurdere og argumentere præcist, nuanceret og vidende for valg og fravalg, muligheder og begrænsninger i et veludviklet og selvstændigt projektforløb, hvor eleven på fremragende vis har undersøgt og reflekteret over en problemstilling gennem en eksperimenterende vekselvirkning mellem teori, analyse og praksis. 	<p>Eksaminanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vælger og argumenterer reflekteret for relevante og forskelligartede eksempler på andres og egne visuelle fænomener ud fra eksamensspørgsmålets fokus. - Inddrager relevante analytiske overvejelser om fænomeners form, indhold og kontekst i forhold til eksamensspørgsmålets fokus - vælger og anvender overbevisende nogle få generelle begreber/teorier til at forklare, fortolke, kontekstualisere, sammenligne eller perspektivere egne og andres specifikke visuelle fænomener i forhold til eksamensspørgsmålets fokus - har lavet og kan gøre rede for et overbevisende projekt i forhold til projektets idé og udførelse i undersøgelsen af en problemstilling, hvor der er sammenhæng mellem projektets teoretiske, analytiske og praktiske dimension.
7	God	<p>Eksaminanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vælger og argumenterer præcist og nuanceret for relevante eksempler på andres og egne visuelle fænomener ud fra eksamensspørgsmålets fokus med demonstration af relevant viden. - Argumenterer godt for valgte 	<p>Eksaminanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vælger og argumenterer for relevante eksempler på andres og egne visuelle fænomener ud fra eksamensspørgsmålets fokus. - inddrager valgte analytiske overvejelser om fænomenernes form, indhold og kontekst

		<p>analytiske overvejelser om fænomenernes form, indhold og kontekst i forhold til fænomenets type og eksamensspørgsmålets fokus</p> <ul style="list-style-type: none"> - vælger og anvender godt generelle begreber/teorier til at forklare, fortolke, kontekstualisere, sammenligne og perspektivere egne og andres specifikke visuelle fænomener i forhold til eksamensspørgsmålets fokus - har lavet og kan argumentere reflekteret for valg og fravalg, muligheder og begrænsninger i et fokuseret projektforløb, hvor eleven har undersøgt en problemstilling gennem en eksperimenterende vekselvirkning mellem teori, analyse og praksis. 	<ul style="list-style-type: none"> - vælger og anvender nogle få generelle begreber/teorier til at forklare, fortolke, kontekstualisere, sammenligne eller perspektivere egne og andres specifikke visuelle fænomener - har lavet og kan argumentere for et fokuseret projekt i forhold til projektets idé og udførelse. Projektet skal indeholde en teoretisk, analytisk og praktisk dimension i undersøgelsen af en problemstilling.
02	Tilstrækkelig	<p>Eksaminanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vælger delvist relevante eksempler på andres og egne visuelle fænomener ud fra eksamensspørgsmålets fokus. - Inddrager delvist relevante analytiske overvejelser om fænomenernes form, indhold og kontekst i forhold til eksamensspørgsmålets fokus - Anvender korrekt nogle få generelle begreber/teorier til at forklare, fortolke, kontekstualisere, sammenligne eller perspektivere egne og andres specifikke visuelle fænomener - har lavet og kan gøre rede for et projektforløb, hvor der indgår praktiske, analytiske og teoretiske elementer i undersøgelsen af en problemstilling 	<p>Eksaminanden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vælger eksempler på andres og egne visuelle fænomener med en minimal tilknytning til eksamensspørgsmålets fokus. - inddrager analytiske overvejelser om fænomenernes form, indhold eller kontekst - har lavet og kan gøre rede for et eksamensprojekt, som indeholder en teoretisk, analytisk eller praktisk dimension i undersøgelsen af en problemstilling.